

Đỗ Kiến Vọng (2024). Tăng cường giám sát hoạt động đấu thầu nhằm nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách ở Việt Nam. *Tạp chí nghiên cứu Chính sách và Phát triển*, 1(2024), 97-105

*Tạp chí Nghiên cứu
Chính sách
và Phát triển*

© Học viện
Chính sách
và Phát triển 2024
© CSR, 2024

Bài báo khoa học

Tăng cường giám sát hoạt động đấu thầu nhằm nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách ở Việt Nam

Đỗ Kiến Vọng (TS)

Học viện Chính sách và Phát triển

Email: dokienvongt@apd.edu.vn

Tóm tắt:

Giám sát hoạt động đấu thầu là hoạt động có vai trò và ý nghĩa rất quan trọng đối với quá trình lựa chọn nhà thầu, được Luật hóa tại điều 86 của Luật Đấu thầu số 22/2023/QH15. Giám sát hoạt động đấu thầu giúp công tác đấu thầu và quản lý ngân sách nhà nước đảm bảo khoa học, tiết kiệm, hiệu quả và giúp hoạt động đấu thầu được thực hiện đúng quy định, đạt được các mục tiêu của công tác đấu thầu là cạnh tranh, công bằng, minh bạch, hiệu quả kinh tế và trách nhiệm giải trình. Do vậy, Giám sát hoạt động đấu thầu cần được sự quan tâm đúng mức, tổ chức thực hiện có phương pháp khoa học, hiệu quả và thực hiện nghiêm các quy định từ sớm của Chủ đầu tư, bên mời thầu và các bên liên quan, cũng như các tổ chức đoàn thể và người dân để giảm thiểu, hạn chế tối đa các sai phạm, cũng như thiệt hại có thể xảy ra trong hoạt động đấu thầu. Việt Nam là quốc gia đang phát triển, hoạt động chi đầu tư phát triển và chi thường xuyên hàng năm rất lớn, do vậy đấu thầu và giám sát hoạt động đấu thầu có vai trò vô cùng quan trọng để kiểm soát việc chi tiêu công một cách hiệu quả tạo lập môi trường kinh doanh năng động, có tính cạnh tranh cao góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Ngày nhận bài:

05/03/2024

Bản sửa lại lần 1:

25/04/2024

Ngày duyệt bài:

05/05/2024

Mã số: TC090124

Từ khóa: *Đấu thầu; Đấu thầu qua mạng; giám sát đấu thầu; quản lý đấu thầu; quản lý ngân sách; minh bạch trong đấu thầu*

Abstract:

Supervising bidding activities is an activity with a very important role and significance in the contractor selection process, codified in Article 86 of the Bidding Law No. 22/2023/QH15. Supervising bidding activities helps bidding work and state budget management ensure science, savings, efficiency and helps bidding activities be carried out in accordance with regulations, achieving the goals of bidding work. Bidding is competitive, fair, transparent, economically efficient and accountable. Therefore, supervision of bidding activities needs to be given due attention, organized with scientific and effective methods and strictly implement early regulations

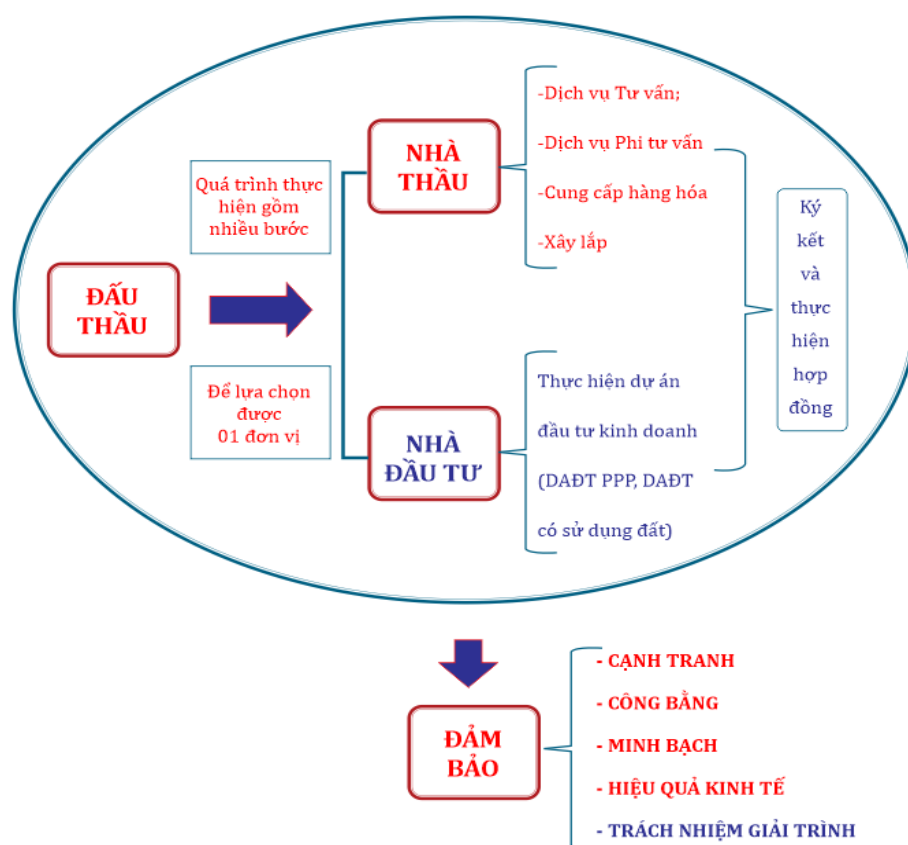
of the Investor, the bidder and related parties. authorities, as well as mass organizations and people to minimize and minimize violations and damages that may occur during bidding activities. Vietnam is a developing country, with very large annual development investment and recurrent expenditures, so bidding and supervision of bidding activities play an extremely important role in controlling public spending. effectively create a dynamic and highly competitive business environment, contributing to promoting the country's socio-economic development.

Keywords: *Bidding; Online bidding; bidding supervision; bidding management; budget management; transparency in bidding*

1. Tổng quan về giám sát hoạt động đấu thầu

1.1. Khái niệm đấu thầu và giám sát hoạt động đấu thầu

Theo Điều 4, Luật Đấu thầu số 22/2023/QH15, khái niệm Đấu thầu được định nghĩa như sau: Đấu thầu là quá trình lựa chọn nhà thầu để ký kết, thực hiện hợp đồng cung cấp dịch vụ tư vấn, dịch vụ phi tư vấn, mua sắm hàng hóa, xây lắp, lựa chọn nhà đầu tư để ký kết, thực hiện hợp đồng dự án đầu tư kinh doanh trên cơ sở bảo đảm cạnh tranh, công bằng, minh bạch, hiệu quả kinh tế và trách nhiệm giải trình.

Hình 1.1. Sơ đồ tổng quan về Khái niệm đấu thầu theo Luật Đấu thầu 2023

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Giám sát hoạt động đấu thầu là việc các chủ thể giám sát thực hiện các hoạt động theo dõi, xem xét, đánh giá hoạt động của các cơ quan, tổ chức, cá nhân chịu sự giám sát về thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của mình trong việc tuân thủ pháp luật về đấu thầu, xử lý theo thẩm

quyền hoặc yêu cầu, kiến nghị cơ quan có thẩm quyền xử lý theo quy định nhằm bảo đảm quá trình lựa chọn nhà thầu từ giai đoạn chuẩn bị hồ sơ đấu thầu đến việc ký và thực hiện hợp đồng, đảm bảo tuân thủ theo quy định của Luật Đấu thầu.

1.2. Đặc điểm của giám sát hoạt động đấu thầu

Về cơ bản giám sát hoạt động đấu thầu có đặc điểm chung của giám sát xã hội với các đặc điểm chính là: (i) Giám sát đấu thầu bao gồm các hoạt động vừa mang tính quyền lực nhà nước và vừa không mang tính quyền lực nhà nước; (ii) Giám sát đấu thầu thể hiện tính khách quan, độc lập, công khai; (iii) Giám sát đấu thầu có tính linh hoạt; (iv) giám sát đấu thầu hỗ trợ cho hoạt động giám sát và quản lý nhà nước về đấu thầu.

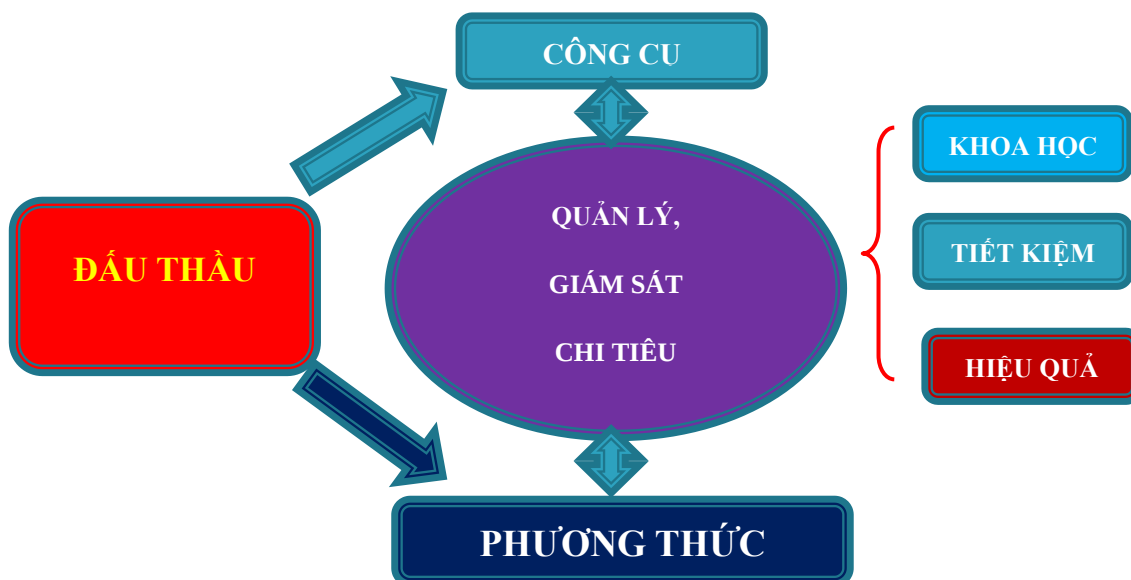
Theo quy định tại Điều 86 của Luật Đấu

thầu số 22/2023/QH15, giám sát hoạt động đấu thầu bao gồm các hoạt động như sau:

- Người có thẩm quyền, cơ quan quản lý nhà nước về đấu thầu thực hiện công tác giám sát hoạt động đấu thầu của chủ đầu tư, bên mời thầu nhằm bảo đảm quá trình lựa chọn nhà thầu, nhà đầu tư tuân thủ quy định của Luật này và pháp luật có liên quan;

- Hoạt động đấu thầu được giám sát bởi cộng đồng, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp chủ trì tổ chức việc giám sát hoạt động đấu thầu của cộng đồng;

**TƯ DUY QUẢN LÝ CHI NGÂN SÁCH THEO DÒNG TIỀN;
ĐẤU THẦU KIỂM SOÁT VIỆC CHI TIÊU NGÂN SÁCH**

Hình 1.2. Vai trò hoạt động đấu thầu ở Việt Nam

Nguồn: Tác giả tổng hợp

- Cơ quan quản lý nhà nước về đấu thầu thuộc Bộ, ngành, địa phương thực hiện việc giám sát thường xuyên hoạt động đấu thầu đối với các gói thầu thuộc dự án, dự án đầu tư kinh doanh, dự toán mua sắm trên địa bàn, lĩnh vực quản lý;

- Người có thẩm quyền thực hiện việc giám sát hoạt động đấu thầu đối với các dự án, dự án đầu tư kinh doanh, dự toán mua sắm thuộc phạm vi quản lý;

- Giám sát hoạt động đấu thầu được thực hiện đối với một hoặc các nội dung sau: hồ sơ

mời sơ tuyển, hồ sơ mời thầu, hồ sơ yêu cầu; đánh giá hồ sơ dự thầu, hồ sơ đề xuất; quy trình tổ chức lựa chọn nhà thầu, nhà đầu tư;

- Trình tự, thủ tục giám sát hoạt động đấu thầu của người có thẩm quyền: chuẩn bị giám sát; thực hiện giám sát; báo cáo kết quả giám sát.

1.3. Vai trò của giám sát hoạt động đấu thầu

Giám sát hoạt động đấu thầu có vai trò vô cùng quan trọng trong việc giảm thiểu rủi ro, ngăn ngừa và phát hiện kịp thời các sai sót, vi phạm trong quá trình đấu thầu, từ đó đảm bảo

quyền lợi chính đáng của các bên tham gia đấu thầu, đặc biệt giúp kiểm soát hoạt động quản lý ngân sách được tiết kiệm, hiệu quả và tạo môi trường cạnh tranh lành mạnh, thúc đẩy hoạt động phát triển sản xuất kinh doanh của khu vực tư nhân.

1.4. Nhân tố ảnh hưởng tới giám sát hoạt động đấu thầu

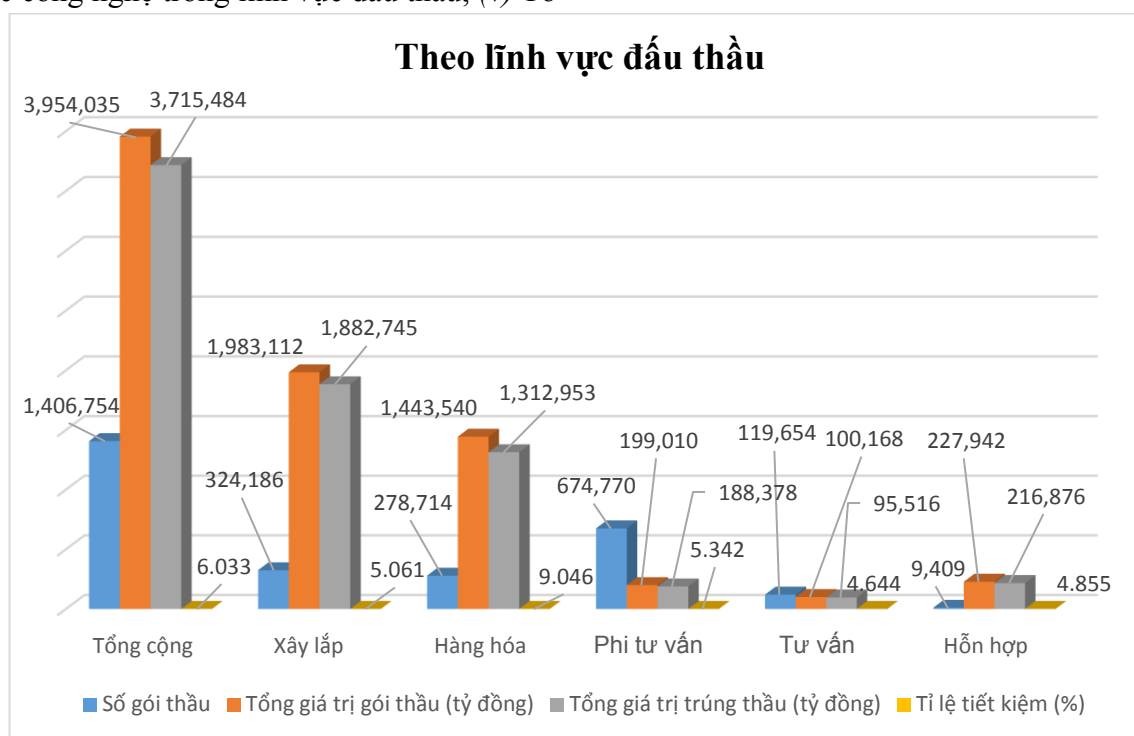
Trên thực tế có rất nhiều nhân tố cả chủ quan và khách quan ảnh hưởng đến chất lượng và hiệu quả giám sát hoạt động đấu thầu như: (i) Khung khổ pháp lý đối với hoạt động kiểm tra, giám sát đấu thầu; (ii) quyết tâm chính trị và sự quan tâm đúng mức của cán bộ lãnh đạo, quản lý đối với giám sát hoạt động đấu thầu; (iii) Mức xử phạt đối với các hành vi vi phạm trong lĩnh vực đấu thầu và cơ chế thực thi các chế tài xử phạt trong đấu thầu; (iv) Mức độ áp dụng đấu thầu qua mạng và thành tựu của khoa học công nghệ trong lĩnh vực đấu thầu; (v) Tổ

chức bộ máy và trách nhiệm, quyền nghĩa vụ của đơn vị thực hiện chức năng giám sát đấu thầu; (vi) Trình độ chuyên môn và trách nhiệm, đạo đức của cán bộ làm công tác giám sát hoạt động đấu thầu...

2. Thực trạng giám sát hoạt động đấu thầu ở Việt Nam giai đoạn 2015-2023

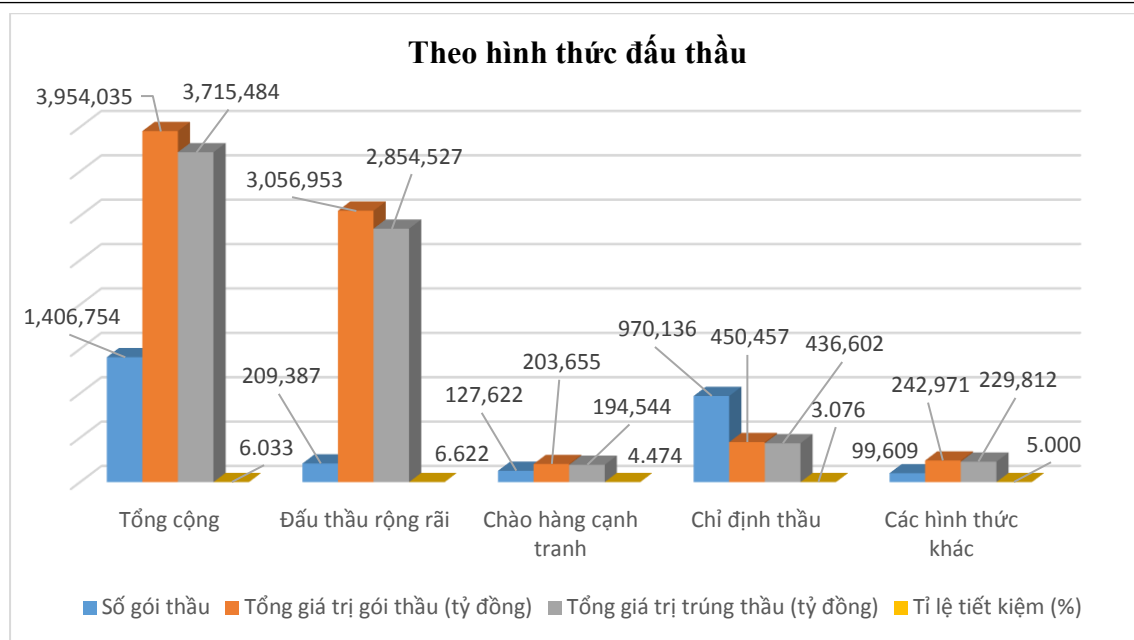
2.1. Tình hình quản lý chỉ tiêu công thông qua hoạt động đấu thầu của nước ta trong thời gian qua:

Từ năm 2015 đến năm 2023, cả nước có tổng số 1.406.754 gói thầu được thực hiện theo Luật Đấu thầu, với tổng giá gói thầu là 3.954.035 tỷ đồng và tổng giá trúng thầu là 3.715.484 tỷ đồng, chênh lệch giữa tổng giá gói thầu và tổng giá trúng thầu (giá trị tiết kiệm) là 238.549 tỷ đồng, tương đương 6,033%.

**Hình 1.3. Quy mô giá trị các gói thầu ở Việt Nam giai đoạn 2013-2022
phân loại theo lĩnh vực đấu thầu**

Nguồn: Báo cáo tình hình thực hiện Luật Đấu thầu năm 2013
của Cục Quản lý đấu thầu, Bộ Kế hoạch và Đầu tư

**Hình 1.4. Quy mô giá trị các gói thầu ở Việt Nam giai đoạn 2013-2022
phân loại theo hình thức đấu thầu**

*Nguồn: Báo cáo tình hình thực hiện Luật Đấu thầu năm 2013
của Cục Quản lý đấu thầu, Bộ Kế hoạch và Đầu tư*

Theo số liệu thống kê trên Hệ thống mạng đấu thầu quốc gia, tình hình đấu thầu qua mạng tổng giá trị các gói thầu (từ 01/01/2023 - 31/12/2023) trong năm 2023, ở nước ta cụ thể như sau: 1.953.081,6 tỷ đồng. Tổng giá trị của các gói thầu: đấu thầu rộng rãi, chào hàng cạnh tranh, đấu thầu hạn chế: 1.942.871,7 tỷ đồng. Trong đó: tổng giá trị trúng thầu các gói chỉ định thầu là 183.239,7 tỷ đồng; Tổng giá trị trúng thầu các gói thầu có KQLCNT nhưng không có TBMT: 188.890,1 tỷ đồng; Tổng giá trị theo gói thầu có KQLCNT hợp lệ: 1.195.669,3 tỷ đồng; Tổng giá trị trúng thầu các gói thầu nhà thầu tham gia với vai trò độc lập: 621.285,1 tỷ đồng; Tổng giá trị các gói thầu nhà thầu đã tham gia và trúng thầu với vai trò liên danh: 575.785,9 tỷ đồng.

Như vậy, hàng năm nước ta dành nguồn kinh phí từ ngân sách rất lớn, đối với chi NSNN, tỉ lệ chi NSNN giai đoạn 2015-2023 bình quân khoảng 24-25% GDP. Trong tổng chi NSNN, tỉ trọng chi đầu tư phát triển khoảng 25-26%; tỉ trọng chi thường xuyên dưới khoảng 60%, hầu hết được thực hiện thông qua hoạt động đấu thầu.

2.2. Thực trạng giám sát đấu thầu ở Việt Nam thời gian qua

Từ năm 1990 đến nay, nước ta đã có 02 quy chế đấu thầu và 03 Luật Đấu thầu, cụ thể như sau:

- 12/2/1990, Nước ta có quy chế đấu thầu trong lĩnh vực xây dựng do Bộ xây dựng ban hành.
- 16/7/1996, Chính phủ ban hành Nghị định số 43/NĐ-CP, đây là Quy chế đấu thầu đầu tiên của Việt Nam đã được ban hành (áp dụng đối với gói thầu thuộc lĩnh vực tư vấn, công trình xây lắp, máy móc thiết bị, đấu thầu dự án).
- Luật Đấu thầu số 61/2005/QH11 của Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam thông qua ngày 29 tháng 11 năm 2005.
- Luật số 43/2013/QH13 ngày 26 tháng 11 năm 2013 của Quốc hội khóa XIII về Luật Đấu thầu.
- Luật số 22/2023/QH15 ngày 23 tháng 6 năm 2023 của Quốc hội khóa XV về Luật Đấu thầu.

Trải qua quá trình hình thành và phát triển

của pháp luật về đấu thầu ở Việt Nam, trong tất cả các văn bản nêu trên đều đã đề cập đến hoạt động giám sát đấu thầu, tuy nhiên với mức độ khác nhau và được quan tâm, cũng như triển khai thực hiện với các mức độ khác nhau do vậy hiệu quả mang lại cũng rất khác nhau.

2.2.1. Kết quả đạt được

Trong những năm qua, việc ban hành và triển khai thực hiện Luật Đấu thầu số 43/2013/QH13, Nghị định số 63/2014/NĐ-CP của Chính phủ về hướng dẫn chi tiết một số điều của Luật Đấu thầu về lựa chọn nhà thầu và các Thông tư hướng dẫn của các Bộ; đặc biệt gần đây Quốc hội khóa 15 đã thông qua Luật Đấu thầu số 22/2023/QH15 có hiệu lực từ ngày 01/01/2024, Nghị định số 24/2024/NĐ-CP của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Đấu thầu về lựa chọn nhà thầu có hiệu lực từ ngày 27/02/2024 và các Thông tư, văn bản hướng dẫn của các Bộ, ngành đã góp phần nâng cao hiệu quả công tác quản lý, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát công tác đấu thầu của các cơ quan nhà nước, các chủ đầu tư, bên mời thầu và nhà thầu, từng bước chuyên nghiệp hóa trong hoạt động đấu thầu. Theo báo cáo của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, hoạt động đấu thầu tại các bộ, ngành, địa phương trong những năm qua được triển khai khá tốt, tỷ lệ tiết kiệm bình quân luôn duy trì ở mức khá (trung bình đạt 7%), số lượng gói thầu đấu thầu qua mạng tăng nhanh theo từng năm với tỷ lệ thực hiện cao, đảm bảo công khai, minh bạch các thông tin [tr7.1].

Một số Bộ, ngành và địa phương đã triển khai thực hiện hoạt động kiểm tra, giám sát trong lĩnh vực đấu thầu tương đối nghiêm túc, bài bản, đúng quy định đem lại nhiều kết quả tích cực góp phần vào việc phòng ngừa, phát hiện sớm các sai phạm để kịp thời rút kinh nghiệm, ngăn chặn và xử lý các vi phạm trong đấu thầu.

Đơn cử theo số liệu báo cáo của các Bộ, ngành, địa phương, trong năm 2021, Bộ Kế

hoạch và Đầu tư đã tiếp nhận và xử lý 309 đơn kiến nghị. Trong đó có một số cơ quan có số lượng lớn đơn kiến nghị cần xử lý đơn nhưng không để xảy ra tình trạng kiến nghị kéo dài như: Quảng Nam (25 trường hợp), Thanh Hóa (24 trường hợp), thành phố Hồ Chí Minh (26 trường hợp)... Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã tiếp nhận 240 đơn kiến nghị trong đấu thầu (không thuộc thẩm quyền) và đã có văn bản chuyển đến cơ quan có thẩm quyền giải quyết theo quy định. Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã tiếp nhận và xử lý 73 tổ chức, cá nhân vi phạm trong lĩnh vực đấu thầu do các Bộ, ngành, địa phương gửi đến theo quy định.

Tại các Bộ, ngành, địa phương, Tổng công ty nhà nước, Tập đoàn kinh tế nhà nước, công tác kiểm tra, thanh tra về đấu thầu được duy trì để kịp thời phát hiện những sai sót trong công tác đấu thầu nhằm có những chấn chỉnh, rút kinh nghiệm. Trong năm 2021, một số địa phương, tập đoàn đã triển khai các cuộc kiểm tra chuyên sâu về đấu thầu như tỉnh Bắc Giang (10 đoàn), Sơn La (08 đoàn), Kiên Giang (08 đoàn)... Bên cạnh các đoàn kiểm tra chuyên sâu, một số Bộ, ngành tiếp tục thực hiện lồng ghép nội dung kiểm tra về đấu thầu vào nội dung chương trình kiểm tra tổng thể đối với lĩnh vực do Bộ quản lý hoặc các chương trình giám sát đầu tư. Bộ Kế hoạch và Đầu tư thực hiện 02 đoàn kiểm tra công tác ban hành văn bản hướng dẫn, tổ chức thực hiện pháp luật đấu thầu và công tác đấu thầu tại tỉnh Thái Bình (Kiểm tra trực tiếp) và tỉnh Cà Mau (hình thức báo cáo) [tr8.4].

2.2.2. Tồn tại, hạn chế

Bên cạnh một số kết quả đạt được, trong thời gian qua hoạt động giám sát đấu thầu ở nước ta còn một số tồn tại cơ bản như sau:

(i) Chưa phát huy tốt vai trò giám sát của cơ quan báo chí, các tổ chức mặt trận, nhân dân... đối với hoạt động đấu thầu.

(ii) Hoạt động công khai toàn diện thông tin trong hoạt động đấu thầu mới được quan tâm và đẩy mạnh thực hiện trong thời gian gần

đây (kể từ Thông tư số 11/2019/BKHĐT). Tuy nhiên thực tiễn thời gian qua, dù quy định đã rất đầy đủ, nhưng nhiều nơi việc công khai thông tin đấu thầu còn mang tính hình thức, đúng quy định nhưng nhà thầu lại rất khó tiếp cận thông tin.

(iii) Chưa phát huy tốt vai trò thẩm định, giám sát và phân biện, tạo điều kiện để cộng đồng xã hội theo dõi hoạt động đấu thầu;

(iv) Trách nhiệm của chủ đầu tư, bên mời thầu còn chưa rõ ràng, thiếu tính răn đe trong việc thực hiện công khai thông tin đấu thầu... tình trạng cố tình tạo khó khăn cho doanh nghiệp và người dân, các tổ chức được tiếp cận thông tin, tìm kiếm cơ hội việc làm của nhà thầu; dùng các chiêu thức tinh vi để công khai thông tin một cách khó tìm kiếm trên Hệ thống mạng đấu thầu quốc gia, lựa chọn đăng tải thông báo mời thầu trên những tờ báo có lượng phát hành thấp, các kênh phát thanh, truyền hình ít người xem và lựa chọn đăng tải vào những khung giờ đêm khuya, sáng sớm... còn tồn tại ở một số Bộ, ngành và địa phương.

(v) Cơ chế giám sát, cũng như tạo điều kiện để phát huy vai trò giám sát của nhân dân, các tổ chức chính trị, chính trị - xã hội còn hạn chế, chưa rõ ràng

Chính vì hoạt động giám sát đấu thầu trong thời gian qua được thực hiện chưa nghiêm, thiếu chế tài và răn đe, cũng như nhiều nơi còn làm mang tính hình thức do vậy, hoạt động đấu thầu chưa phát huy được hiệu quả như mong muốn, còn tồn tại nhiều hạn chế như: (i) Thời gian trong đấu thầu kéo dài do các nguyên nhân chủ quan, hiệu quả đấu thầu chưa đạt được như kỳ vọng; (ii) các bên trong đấu thầu (người có thẩm quyền, chủ đầu tư, bên mời thầu, tư vấn đấu thầu...) chưa thực hiện đầy đủ trách nhiệm theo quy định, quá trình thực hiện còn dễ xảy ra nhiều sai sót, vi phạm; (iii) vẫn còn tình trạng đùn đẩy trách nhiệm lên Thủ tướng Chính phủ đối với những nhiệm vụ đã được phân cấp giải quyết theo thẩm quyền; (iii) việc công khai, minh bạch thông tin chưa được đảm bảo theo quy định;

(iv) các hành vi vi phạm chưa được giải quyết triệt để, tình trạng biến tướng với những biểu hiện phức tạp và tinh vi như dàn xếp, “quân xanh”, “quân đỏ”, chia nhỏ gói thầu để chỉ định thầu, quy định các điều kiện bất hợp lý, không phù hợp trong hồ sơ mời thầu (HSMT), đặc biệt tình trạng cản trở, hạn chế sự tham gia của nhà thầu (quây thầu, vây thầu) vẫn tiếp diễn, chưa được khắc phục.

3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giám sát hoạt động đấu thầu ở Việt Nam trong thời gian tới

Để thực hiện một cách công khai, minh bạch, khách quan và có hiệu quả công tác giám sát hoạt động đấu thầu lựa chọn nhà thầu, đòi hỏi cần thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp khác nhau. Tuy nhiên, về cơ bản có thể thực hiện một số giải pháp như sau:

- *Thứ nhất*, Hoàn thiện quy định của Pháp luật về giám sát đấu thầu. Trong thời gian tới Bộ Kế hoạch và Đầu tư cần sửa đổi nội dung của Thông tư số 10/2016/TT-BKHĐT của Bộ Kế hoạch và Đầu tư quy định chi tiết việc giám sát, theo dõi và kiểm tra hoạt động đấu thầu để phù hợp với quy định mới của Luật Đấu thầu số 22/2023/QH15 và Nghị định số 24/2024/NĐ-CP vừa được Quốc hội và Chính phủ ban hành để đảm bảo tính thống nhất, chặt chẽ, rõ ràng và tăng cường tính trách nhiệm, răn đe trong việc phải thực hiện nghiêm, chất lượng, chủ động, hiệu quả công tác giám sát đấu thầu của các chủ đầu tư, bên mời thầu.

- *Thứ hai*, Tăng cường thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt và triển khai thực hiện nghiêm túc Luật Đấu thầu năm 2023; Nghị định số 24/2024/NĐ-CP; chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại các Chỉ thị: số 13/CT-TTg ngày 04/4/2017, số 47/CT-TTg ngày 12/12/2017; Chỉ thị số 03/CT-BKHĐT ngày 24/5/2019 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư; Kế hoạch tổng thể và lộ trình áp dụng lựa chọn nhà thầu qua mạng giai đoạn 2016-2025 theo Quyết định số 1402/QĐ-TTg ngày 13/7/2016 của Thủ tướng Chính phủ và các Thông tư số 10/2016/TT-BKHĐT ngày 22/7/2016 và

Thông tư số 01/2024/TT-BKHĐT ngày 15 tháng 2 năm 2024 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

- *Thứ ba*, Quy định rõ và có cơ chế báo cáo, kiểm tra, giám sát Người đứng đầu các cơ quan, đơn vị, địa phương trong việc chỉ đạo thực hiện nghiêm công tác quản lý đấu thầu tại cơ quan, đơn vị mình; thường xuyên kiểm tra, giám sát, theo dõi, kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm những hành vi tiêu cực; chịu trách nhiệm toàn diện trước lãnh đạo Bộ, ngành và địa phương, cơ quan thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, cơ quan quản lý nhà nước về hoạt động đấu thầu trong trường hợp để xảy ra vi phạm thuộc thẩm quyền quản lý. Quy định rõ về cơ chế, quy trình các đơn vị chủ đầu tư lập báo cáo tình hình thực hiện công tác đấu thầu các dự án, gói thầu được giao làm chủ đầu tư theo định kỳ hoặc đột xuất gửi cơ quan chủ quản, người quyết định đầu tư đảm bảo chất lượng, đúng thời gian quy định.

- *Thứ tư*, Tăng cường hơn nữa vai trò giám sát của cơ quan báo chí, các tổ chức mặt trận, nhân dân... đối với hoạt động đấu thầu. Tạo điều kiện thuận lợi và có cơ chế hỗ trợ để các cơ quan báo chí, truyền thông, các tổ chức chính trị - xã hội và người dân được dễ dàng tiếp cận, cũng như tham gia giám sát hoạt động đấu thầu một cách hiệu quả.

Thứ năm, Tiếp tục đẩy mạnh đầu tư nâng cấp, hoàn thiện hệ thống mạng đấu thầu quốc gia tại địa chỉ <https://muasamcong.mpi.gov.vn/> và quy định bắt buộc, đẩy mạnh áp dụng đấu thầu qua mạng với tất cả các gói thầu theo lộ trình tại Quyết định số 1402/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Kế hoạch tổng thể và lộ trình áp dụng đấu thầu qua mạng giai đoạn 2016 – 2025. Đồng thời quy định rõ trách nhiệm của chủ đầu tư, bên mời thầu trong việc công khai thông tin đấu thầu, tiếp tục quy định chặt chẽ về công khai tất cả các thông tin trong hoạt động lựa chọn nhà thầu, nhà đầu tư. Trong đó, bổ sung quy định yêu cầu công khai thông tin về quá trình tổ chức lựa chọn nhà thầu và kết quả thực hiện hợp đồng thuộc phạm vi điều

chỉnh của Luật Đấu thầu nhằm góp phần nâng cao tính minh bạch, trách nhiệm giải trình của các bên có liên quan trong hoạt động đấu thầu, hạn chế các hành vi vi phạm trong đấu thầu và tạo thuận lợi cho mọi chủ thể được dễ dàng tiếp cận với thông tin đấu thầu để tham gia giám sát một cách hiệu quả.

- *Thứ sáu*, Hoàn thiện và tăng mức xử phạt đối với các sai phạm trong lĩnh vực đấu thầu để phù hợp với tình hình hiện nay. Đồng thời tăng cường giáo dục, tuyên truyền pháp luật, thực hiện xử phạt nghiêm minh đối với các hành vi vi phạm quy định Luật Đấu thầu.

- *Thứ bảy*, Cần thống nhất quan điểm và tư tưởng việc giám sát là để phát huy các ưu điểm và kịp thời phát hiện những hạn chế, thiếu sót, khuyết điểm; những khó khăn, vướng mắc, nguyên nhân; xác định rõ trách nhiệm trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện các quy định về công tác đấu thầu. Việc giám sát cần phải được thực hiện thận trọng, bài bản, công phu, lồng ghép các hình thức giám sát, có hiệu quả và không làm ảnh hưởng đến các hoạt động bình thường cũng như uy tín của đối tượng được giám sát và hoạt động đấu thầu; đồng thời bảo đảm các kiến nghị sau giám sát được đối tượng giám sát nghiêm túc tiếp thu. Đối với Bộ, ngành, địa phương cần xem xét, cân nhắc bổ sung biên chế hoặc giao nhiệm vụ đối với công chức, viên chức để thực hiện tốt công tác giám sát, theo dõi hoạt động đấu thầu tại các Bộ, ngành, địa phương, trước mắt cần tập trung, tăng cường công tác giám sát, theo dõi hoạt động đấu thầu đối với các gói thầu có giá trị lớn, đặc thù, yêu cầu cao về kỹ thuật khi có thắc mắc, kiến nghị của các nhà thầu.

- *Thứ tám*, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, cũng như các Bộ, ngành và Địa phương (Sở Kế hoạch và Đầu tư các địa phương), thường xuyên tổ chức các chương trình đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ, nhận thức và kỹ năng của cán bộ, viên chức thực hiện nhiệm vụ giám sát đấu thầu; tổ chức hội nghị, hội thảo, tọa

đàm, nói chuyện chuyên đề chia sẻ về việc thực hiện công tác kiểm tra, giám sát hoạt động đấu thầu, phổ biến các quy định của pháp luật về giám sát đấu thầu, xử lý vi phạm trong đấu thầu, cũng như chia sẻ về những kinh nghiệm, mô hình, cách làm điển hình hiệu quả.

4. Kết luận

Qua nội dung nghiên cứu trên cho thấy, tăng cường giám sát hoạt động đấu thầu là hoạt động có ý nghĩa và vai trò vô cùng quan trọng trong hoạt động quản lý chi tiêu công của nước ta, giúp nâng cao hiệu quả quản lý ngân sách.

Trong thời gian tới, các cơ quan quản lý nhà nước, các chủ đầu tư, bên mời thầu cần chú trọng, tăng cường hơn nữa áp dụng các hình thức, biện pháp giám sát đối với hoạt động đấu thầu, qua đó giúp kịp thời chủ động phòng ngừa, ngăn chặn và xử lý kịp thời các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong công tác đấu thầu, qua đó tạo môi trường cạnh tranh lành mạnh giữa các doanh nghiệp, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, đáp ứng yêu cầu quản lý ngân sách và phát triển đất nước trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2022), *Báo cáo tình hình thực hiện Luật Đấu thầu 2013, ngày 25 tháng 7, năm 2022, HN.*
2. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2020), *Báo cáo công tác đấu thầu năm 2019, ngày 15 tháng 7, năm 2020, HN.*
3. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2021), *Báo cáo công tác đấu thầu năm 2020, ngày 20 tháng 7, năm 2021, HN.*
4. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2022), *Báo cáo công tác đấu thầu năm 2021, ngày 14 tháng 8, năm 2022, HN.*
5. Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2023), *Báo cáo công tác đấu thầu năm 2022, ngày 20 tháng 9, năm 2023, HN.*
6. Cục Quản lý đấu thầu, Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2012), “Quản lý đấu thầu mua sắm công theo chuẩn quốc tế”, ngày 27 tháng 3 năm 2012, HN.
7. Nguyễn Thị Phú Hà (2004), “Nâng cao hiệu quả quản lý chi tiêu ngân sách nhà nước nhằm phục vụ nhu cầu phát triển ở Việt Nam”, Luận án tiến sĩ, Đại học Kinh tế quốc dân, HN.
8. Trần Thị Hoi (2014), “Những kinh nghiệm của Singapore trong việc thực hiện Chính sách và các biện pháp phòng chống tham nhũng”, Tạp chí Khoa học và Công nghệ, Trường ĐH Khoa Học Huế Tập 1, Số 2 (2014) 95.
9. Lan Phương (2014), “Một số giải pháp chủ yếu nâng cao hiệu quả công tác đấu thầu”, Báo Đấu thầu, ngày 21 tháng 4, năm 2014, HN.
10. Quốc hội khóa 15 (2023), Luật Đấu thầu, NXB

CTQGHCM, HN.

11. Tổ chức Minh bạch quốc tế (TI) (Năm 2014), “Kiểm chế tham nhũng trong mua sắm công - Hướng dẫn thực hành”, Sách tham khảo, ngày 12 tháng 3, năm 2014, Berlin, Đức.

12. Nguyệt Minh (2022), “Tăng hiệu quả công khai, giám sát trong đấu thầu”, Báo Đấu thầu, ngày 12 tháng 11 năm 2022, trang 5.

Website các Bộ, Ngành và Tổ chức

1. Báo Đấu thầu, Bộ Kế hoạch và Đầu tư
<http://baodauthau.vn>
2. Báo điện tử Đại biểu nhân dân
<http://www.daibieunhandan.vn>
3. Bộ Kế hoạch và Đầu tư
<http://www.mpi.gov.vn>
4. Báo Viet Nam net <http://Vietnamnet.vn>
5. Bộ Tài chính
<http://www.mof.gov.vn>
6. Hệ thống mạng đấu thầu quốc gia, Cục Quản lý đấu thầu
<http://muasamcong.mpi.gov.vn>
<http://dauthau.mpi.gov.vn>
7. Tổng cục Thống kê
<http://www.gso.gov.vn>
8. Tổ chức Minh bạch quốc tế
<http://www.transparency.org>